NATIONALT VIDENSCENTER FOR DEMENS

Funktionsevne i hverdagen

En demensdiagnose forudsætter, at den kognitive svækkelse har et omfang, så praktiske aktiviteter i hverdagen (activities of daily living, ADL) påvirkes. Ved vurdering og fastsættelse af graden af demens lægger man vægt på, hvor meget den praktiske funktionsevne er forringet – herunder graden af selvhjulpenhed.

Der skelnes mellem basal og instrumentel ADL:

Basal ADL omfatter færdigheder som personlig hygiejne, påklædning, spisning, toiletbesøg m.v. Instrumentel ADL vedrører mere komplekse færdigheder som indkøb, madlavning, brug af transportmidler, telefon og computer, håndtering af økonomi, bilkørsel m.v.

Basale ADL-færdigheder påvirkes i reglen først et stykke henne i sygdomsforløbet, hvorimod svigt i instrumentel ADL kan udgøre et af de første symptomer på demens.

Den praktiske funktionsevne kan vurderes ved at spørge til forløbet af en typisk dag og om eventuelt behov for hjælp. Oplysninger fra pårørende eller fra andre, der kender patienten godt, er ofte værdifulde her.

Ønsker man en mere systematisk vurdering, kan man anvende et ADL-instrument, fx:

- Functional Activities Questionnaire / Functional Assessment Questionnaire (FAQ IADL)
- Disability Assessment for Dementia (DAD)

Læs mere om instrumenterne her

Funktionsevne og demensgrad

En vurdering af den praktiske funktionsevne kan bidrage til at fastslå graden af eventuel demens:

- Let kognitiv forringelse (MCI): basale ADL-funktioner er intakte; der kan eventuelt være diskret påvirkning af mere komplekse instrumentelle færdigheder (fx betjening af elektroniske gadgets/ny teknologi).
- Let demens: basale ADL-funktioner er intakte eller kun diskret påvirkede; instrumentelle ADL-funktioner er forringede.
- Demens i moderat grad: instrumentelle ADL-funktioner bortfaldet eller svært forringet; også de basale ADL-funktioner påvirkes efterhånden.
- Svær demens: både instrumentelle og basale ADL-funktioner er bortfaldet.

National klinisk retningslinje for udredning og behandling af demens. København: Sundhedsstyrelsen; 2013. Anbefalingerne er ikke længere gældende. Anbefalingerne er ikke længere gældende.

Sundhedsstyrelsen

NATIONALT VIDENSCENTER FOR DEMENS

National klinisk retningslinje for diagnostik af mild cognitive impairment og demens. København: Sundhedsstyrelsen; 2018

Sundhedsstyrelsen

Hasselbalch SG. State of the art-udredning af demens. Ugeskr Læger. 2017;179(12)

PubMed

Demens i almen praksis. Klinisk vejledning. København: Dansk Selskab for Almen Medicin; 2006

Dansk Selskab for Almen Medicin

Senest opdateret: 18. august 2020